

Posudek oponenta diplomové práce – akademický rok 2019/2020

Autor: Bc. Štěpán Drtina **Forma studia:** denní

Obor: navazující magisterské studium Historie

Název práce: Okresní komise regionálních dějin KSČ a stranické dějiny Kutnohorska 1945–1948

Vedoucí DP: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph. D.

Oponent DP: prof. PhDr. Ondřej Felema, CSc.

Diplomant Bc. Štěpán Drtina se ve své diplomové práci zaměřil na poznání dokumentace, která je uchována ve fondu Okresní komise regionálních dějin KSČ v Kutné Hoře a vztahuje se ke stranickým dějinám Kutnohorska. Autor vybral pro výzkum dokumentaci z let 1945–1948, ale s ohledem na propojení tehdejšího politického a ideového vývoje s představami odbojových skupin o poválečné výstavbě osvobozené republiky rozšířil práci o válečná léta a zahrnul do ní stručný výklad protifašistického partyzánského odboje. Předložil tedy výklad dějin Kutnohorska a Kutné Hory v období od května 1945 po jaro 1948, opřený o písemnosti z fondu a porovnávaný se závěry ze současné odborné literatury a místy i prokládaný ne vždy přesnými úvahami o porovnávání dobového a dnešního nazírání na politické dění.

Vybraný předmět výzkumu nabízel i jinou možnost, byť poněkud složitější. Bylo možné ho pojmut jako analýzu dokumentace ve fondu komise (rozebrat její věcnou a typovou skladbu, stanovit četnost jednotlivých druhů písemností a dobu jejich vzniku), která by umožnila zhodnotit kvalitu písemností, určit, do jaké míry jsou přes případné větší či menší ideové zatížení využitelné pro současnou dobu, a tak posoudit jejich význam pro poznání regionální historie obecné i historie tamní KSČ. Předpokladem k tomu by bylo shromáždění dostatku informací o činnosti komise; lze předpokládat, že by měly být uloženy ve fondu OV KSČ Kutná Hora. Autor tímto způsobem nepostupoval, což není výtkou, ale konstatování. V každém případě však měl název práce přizpůsobit zvolenému postupu. Hlubší poznání vybraného subjektu, který název slibuje, v diplomové práci nenacházíme. Název DP ale neodráží ani důraz, který autor kladl na vylíčení vývoje ve městě Kutná Hora.

Práce je založena na studiu pramenů ve fondech SOkA Kutná Hora. Klíčové postavení měl již zmíněný fond Okresní komise regionálních dějin KSČ, dále se autor seznamoval s písemnostmi fondu ONV Kutná Hora a fondu MNV Kutná Hora a odbornou literaturou starší (předlistopadovou) i současnou (polistopadovou). Odborný tisk je zastoupen hlavně přes výstřižky doložené ve studovaném fondu.

Diplomová práce obsahuje nezbytný úvod, šest kapitol a závěr. V úvodu autor stručně nastiňuje důvody svého zájmu o dějiny Kutnohorska a města Kutné Hory v letech po druhé světové válce. Stanovuje si cíl a zabývá se také metodami, které při výzkumu použil.

V prvních třech kapitolách se diplomant stručně pojednává o literatuře, pramenech (mělo by to být naopak) a zkoumaném subjektu. Kapitola o literatuře je především úvahou o povaze a zaměření odborných prací z různých období čs. historie a dále upozorňuje na studentské práce vztahované k poválečné historii Kutné Hory. Nezná však závěrečné práce obhájené k této tematice v mém semináři.¹ V další kapitole jsou zhodnoceny prameny (chybí ale vyznačení místa, kde jsou zkoumané fondy uloženy) a ve třetí věnované regionální komisi dějin KSČ je pojednáno o teoretických otázkách – o významu historie pro společenské poznání, o místě regionální historie ve vztahu k dějinám obecně i dějinám KSČ nebo o cílech dějin KSČ, přičemž konfrontuje tehdejší teorii s dnešními pohledy. O působení kutnohorské komise se nedozvídáme nic, její

¹ Barbora Petříčková, *Politický a správní vývoj okresu Kutná Hora v letech 1945–1948*, bakalářská práce, UHK 2013; nebo Gabriela Károlyiová, *Politický a správní vývoj okresu Čáslav v letech 1945–1948*, diplomová práce, UHK 2012).

činnost se skrývá v cílech stanovených pro tyto komise usnesením sekretariátu ÚV KSČ z července 1962. Domnívám se, že ve fondu OV KSČ Kutná Hora by potřebné informace bylo možné najít.

Další tři kapitoly, členěné vždy do tří podkapitol pojednávají o národním odboji za války, dále pak o letech 1945–1946 a konečně o roce 1948. Autor v nich prolíná v různém míře zastoupení výklad obecného politického vývoje s líčením událostí na Kutnohorsku a v Kutné Hoře. Název páté kapitoly je zavádějící; pod názvem *Konec války a květnové dny 1945* se čtenář postupně seznamuje nejen s událostmi květnových dní roku 1945 v Kutné Hoře, ale také s květnovými volbami z následujícího roku. Jde jednak o pohled na celostátní vývoj, jednak o pohled regionální; v něm se vedle činnosti KSČ autor dotýká také působení dalších stran Národní fronty.

Závěr práce shrnuje základní výsledky studia. Autor konstatuje, „že se mi podařilo v textu přehledně nastínit vývoj města Kutná Hora, s přihlédnutím k vývoji v ostatních částech okresu“ v letech 1945–1948. Pozitivně hodnotí objevení nových, zatím neznámých dokumentů, a dále volbu tématu. Výslovně zmiňuje „ne úplně typické téma, které by popisovalo „pouze“ dějinný běh určitého místa. Považuje vcelku oprávněně výzkum působení politických stran (nejen KSČ) a jejich „lokálních politických souperení“ za oblast, v níž by se mohl historický výzkum dále rozvíjet. Dále upozorňuje na různá specifika, která se projevila lokálně a subregionálně odlišnými volebními výsledky a promítla se i do rozdílů ve složení nového MVN Kutná Hora a ONV Kutná hora. Porovná rovněž připravenost stran na politický zápas a zcela na konci zvažuje další možnosti výzkumu. Přes některé formulační nepřesnosti je to zdařilý text.

Práce je vybavena vědeckým aparátem a doplněna seznamem pramenů a literatury a seznamem použitých zkratk. Seznam literatury je opět předřazen nesprávně seznamu pramenů. V seznamu zkratk se objevuje bohužel řada nesprávností i chyb. Zkratky se zásadně řadí abecedně, řazení „na přeskáčku“ kazí dojem z práce. Nikdy se neuvádějí běžné komunikační zkratky typu mj., aj., např., nebo tzv. stejně jako vojenské hodnosti (kpt. či mjr.) či zkratky titulů (prof.). U zkratk obecného typu ONV a MNV se vždy píše malé počáteční písmeno. Velké pouze v případě, že jde o konkrétní národní výbor v místě či okrese. U zkratk cizího původu je třeba nejprve uvést jejich význam v příslušném jazyce, potom v českém. Š. Drtina není v tomto důsledný – u fašistických organizací uvádí význam v němčině, ale bez českého překladu, u sovětské NKVD chybí význam v ruštině (Narodnyj komissariat vnutrennich děl). Zkratka ČSD znamená Čs. státní dráhy; dobová zkratka Československé sociálně demokratické strany byla ČSDS (Čs. sociálně demokratická strana), dnes je to ČSSD.

Z věcného hlediska mám několik připomínek. V textu se objevují menší nesrovnalosti a drobné chyby. Na s. 33 se hovoří o československém národě jako existujícím, ačkoliv v poválečném období to byl historicky překonaný konstrukt. V NF byly také slovenské strany - DS a KSS (s. 34), o které mimochodem není v práci vůbec zmínka. Vzniká pak dojem, že poslanecká křesla za komunisty náležela jen KSČ. Tvrzení, že v Kutné Hoře byl štáb maršála Schörnera je zřejmě pravdivé, ale potom je nutné vysvětlit, kdy se tam objevil, neboť odborná literatura uvádí jako sídlo velitele armád skupiny „Mitte“ východočeské Velichovky. Zarážející je několikrát zmínka o okresním hejtmanovi a okresním hejtmanství, což jsou termíny patřící do správní struktury předválečné republiky (s. 35 a 36). Textové brožury v poznámce 4 a 5 patří do kapitoly o literatuře, nikoliv do kapitoly o pramenech.

K poznámkovému aparátu: V pozn. 19 chybí název studie. Větší množství poznámek (např. pozn. 22 až 28, 53, 98 a další) má nesprávný odkaz na autora. Ačkoliv jde o různé autory, diplomant používá stále určení *Týž*, ale to je oprávněné jedině v případě bezprostředního opakování citace. Navíc, vzhledem záznamu příjmení v kapitálkách by správně mělo být psáno *TÝŽ*. Záznam citace neodpovídá v psaní autorova jména úzu používaného historiky. Správné pořadí je osobní jméno a po něm příjmení (tedy Zdeněk KÁRNÍK, opačné pořadí se používá v seznamu literatury). V pozn. 64 je odkazováno na práci F. Drašner, *Naplňený čas*

života. K historii partyzánské brigády Mistra Jana Husa – chybí místo a rok vydání, navíc publikace není v seznamu literatury.

Stylistika práce, ač vcelku vyspělá, vykazuje časté prohřešky, které pramení zřejmě z nedostatku času při textaci práce, a také gramatické chyby. Objevuje se nerespektování členění souvětí s pomocí čárek (důsledkový poměr se spojkou *a proto* je téměř vždy bez použití čárky, v menší míře chybí čárky i u vložených vět. Nalezl jsem i prohřešky proti stylistice a případy neobratného vyjadřování, zejm. s použitím pasivních tvarů. Nerespektování pravidel jazyka se objevuje jednak v psaní velkých písmen (nesprávně použitá velká písmena u obecného názvu české země, u zkráceného označení politických směrů – např. Agrárníci, nebo Tábory lidu, aj.), jednak v dosti častém nedodržení shody podmětu s přísudkem v přičestí minulém. Zanedbatelné jsou překlipy.

Na závěr lze o práci prohlásit, že diplomant Bc. Štěpán Drtina vyhověl navzdory všem připomínkám nárokům kladeným na závěrečnou práci v magisterském studijním oboru učitelství Historie. V zásadě naplnil cíle, které si předsevzal. Souhlasím proto, aby se autor s touto prací přistoupil k obhajobě, a oceňuji hlavně výběr tématu a snahu se s ním důstojně vyrovnat. Práci hodnotím stupněm ...

V Praze 10. srpna 2020

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.